



พระราชบัญญัติที่นายกรัฐมนตรี

พุทธศักราช ๒๔๗๗

นริศรานุวัดติวงศ์

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามพระราชกฤษฎีกาตั้งวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๖)

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
เกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ
สั่งว่า

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่า สมควรแก้ไข
ปรับปรุงพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๔๕๗ เพื่อให้
เหมาะสมแก่กาลสมัยยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้น
ไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ทนายความ พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป ให้
ยกเลิกพระราชบัญญัติทนายความ พุทธศักราช ๒๔๕๗

มาตรา ๔ ทนายความได้แก่ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตจาก
อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ให้มีสิทธิว่าต่างแก้ต่างตัวความ
ทนายความมีสองชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ ได้แก่

(๑) ผู้สอบความรู้ในทางนิติศาสตร์ได้เป็นเนติบัณฑิต
หรือตั้งแต่ปริญาตรีขึ้นไปและเป็นสามัญสมาชิกแห่งเนติ
บัณฑิตยสภา

(๒) ผู้ที่เคยเป็นผู้พิพากษาหรืออัยการมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๑๐ ปี และได้รับความยกย่องเป็นสมาชิกพิเศษแห่งเนติบัณฑิตยสภา

(๓) ทนายความชั้นที่ ๒ ซึ่งได้ทำการเป็นทนายความมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๑๐ ปี และได้รับความยกย่องเป็นสมาชิกพิเศษแห่งเนติบัณฑิตยสภา

(๔) สมาชิกพิเศษแห่งเนติบัณฑิตยสภาที่ได้รับอนุญาตให้เป็นทนายความชั้นที่ ๑ อยู่ก่อนวันขึ้นพระราชนัดดา

ชั้นที่ ๒ ได้แก่ผู้ซึ่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ได้สอบสวนคุณสมบัติและความสามารถแล้วเห็นว่า สมควรจะทำหน้าที่ทนายความได้ และเป็นสมาชิกสมทบแห่งเนติบัณฑิตยสภา

มาตรา ๕ ทนายความชั้นที่ ๑ ให้มีสิทธิว่าความได้ในศาลทั้งปวงตลอดราชอาณาจักร

ทนายความชั้นที่ ๒ ให้มีสิทธิว่าความได้ในศาลเฉพาะจังหวัดที่ได้ระบุไว้ในใบอนุญาต แต่มีผ่อนผันไว้ว่า ถ้าทนายความผู้ใดรับว่าความมาแต่ศาลชั้นต้น จะลงชื่อในฟ้องอุทธรณ์ฎีกาในคดีนั้นก็ได้ หรือจะขึ้นมาว่าความเฉพาะคดีนั้นในชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาก็ได้ ถ้าทนายความชั้นที่ ๒

จะไปว่าความต่างศาลต่างถิ่นจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ผู้นั้น
จำต้องขออนุญาตพิเศษเฉพาะเรื่องตามแบบใบขออนุญาต
พิเศษเพื่อว่าความต่างถิ่น ตั้งมีอยู่ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้
จึงจะว่าความในศาลอื่นนั้นได้ เว้นแต่จะเป็นการตามประเด็น
ไปว่าความ

ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นผู้มีอำนาจออกใบ
อนุญาตพิเศษเพื่อว่าความต่างถิ่นแต่เพื่อความสะดวก ถ้า
ทนายความคนใดจะไปว่าความต่างถิ่นศาลใด ให้ผู้พิพากษา
ศาลที่ทนายความจะเข้าว่าความนั้น ออกใบอนุญาตพิเศษเพื่อ
ว่าความต่างถิ่นได้ แล้วรายงานให้อธิบดีผู้พิพากษาศาล
อุทธรณ์ทราบทันที

มาตรา ๖ ผู้ใดไม่ได้รับอนุญาตเป็นทนายความ หรือ
ไม่ใช่เป็นตัวความจะว่าความในศาลไม่ได้ กับทั้งไม่มีอำนาจ
แต่งตั้งฟ้อง คำให้การ ฟ้องอุทธรณ์ แก้อุทธรณ์ ฟ้องฎีกา
แก้ฎีกา คำร้อง หรือคำแถลงอันเกี่ยวกับการพิจารณาคดีใน
ศาล

บทบัญญัติในวรรคก่อน ไม่ลบล้างอำนาจและหน้าที่ของ
พนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานอื่น ผู้มีหน้าที่ว่าความตาม
กฎหมาย

มาตรา ๗ บุคคลใดมีความปรารถนาจะเป็นทนายความ ให้ทำเรื่องรายงานต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ตามแบบ ๑ ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ เมื่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ได้พิจารณาสอบสวนเห็นว่าผู้นั้นมีคุณวุฒิและความประพฤติอันสมควรก็ให้สั่งอนุญาตให้จัดชื่อผู้นั้นลงในทะเบียนทนายความ แล้วออกใบอนุญาตทนายความตามแบบ ๒ ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นคู่มือ

มาตรา ๘ ใบอนุญาตทนายความมีอายุหนึ่งปี แต่ให้สิ้นสุดลงเพียงวันที่ ๓๑ มีนาคม แห่งปีที่ได้รับอนุญาตให้ว่าความ และต้องต่ออายุทุกปี จึงจะไม่ขาดจากทะเบียน

มาตรา ๙ ให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมดังนี้ คือ

(๑) ค่าใบอนุญาตให้เป็นทนายความชั้นที่ ๑ และค่าต่ออายุทุก ๆ คราวคราวละ ๔๐ บาท

(๒) ค่าใบอนุญาตให้เป็นทนายความชั้นที่ ๒ และค่าต่ออายุทุก ๆ คราวคราวละ ๒๐ บาท

(๓) ค่าใบอนุญาตพิเศษให้ว่าความต่างถิ่นเรื่องละ ๕ บาท

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจตั้งและถอดถอนกรรมการสอดส่องความประพฤติทนายความตามมติของคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา

คณะกรรมการสอดส่องความประพฤติทนายความต้องมีจำนวนไม่ต่ำกว่า ๘ คน ซึ่งต้องประกอบด้วยกรรมการแห่งเนติบัณฑิตยสภาและทนายความที่เป็นสามัญสมาชิกฝ่ายละเท่า ๆ กัน

ในการพิจารณาไต่สวนและปรึกษาความประพฤติของทนายความนั้น ต้องมีกรรมการไม่น้อยกว่า ๓ คน จึงจะเป็นองค์คณะ

มาตรา ๑๑ ผู้ใดจะกล่าวหาว่าทนายความคนใดประพฤติผิดมรรยาท ให้ทำเรื่องรายงานต่อคณะกรรมการสอดส่องความประพฤติทนายความ ให้กรรมการคณะนี้มีอำนาจที่จะไต่สวนพิจารณาเอาความจริง ออกหมายเรียกพยานหลักฐาน และบังคับพยานให้ศาลหรือปฎิญาณตนได้ตามกระบวนการพิจารณาในศาลทุกประการ

เมื่อเสร็จสำนวนแล้ว ถ้ากรรมการปรึกษาเห็นว่ากรณีไม่มีมูล ก็ให้ทำความเห็นชี้ขาดยกข้อหาและแจ้งให้ผู้กล่าว

หาและทนายความผู้ยื่นทราบ แล้วรายงานให้อธิบดี
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ทราบด้วย คำชี้ขาดนั้นห้ามมิให้อุทธรณ์
ฎีกา

ถ้ากรรมการปรึกษาเห็นว่ากรณีมีมูลก็ให้ทำรายงานยื่นต่อ
ศาลอุทธรณ์โดยพลัน ศาลอุทธรณ์จะได้พิจารณาวินิจฉัยออก
คำสั่งตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒ หรือยกข้อหาเสีย แล้ว
แต่จะเห็นสมควรแก่รูปความ

ในการพิจารณาเรื่องราวชั้นกรรมการก็ดี ชั้นศาลอุทธรณ์
ก็ดี ศาลฎีกาก็ดี ให้นัดหมายทนายความผู้ต้องหานั้นทราบ
กำหนดวันเวลาและข้อหาทั้งปวงและทนายกรรมผู้ตั้งหานั้น
ย่อมมีสิทธิที่จะกล่าวแก้ด้วยตนเองหรือแต่งตั้งทนายมาแก้ก็ได้

การกล่าวหาว่าทนายความคนใดประพฤติผิดมรรยาท
จะต้องร้องภายในหกเดือนนับแต่วันรู้เรื่องการกระทำผิด แต่
ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันกระทำผิด

มาตรา ๑๒ ศาลอุทธรณ์มีอำนาจออกคำสั่งภาคทัณฑ์
หรือห้ามมิให้ทนายความคนใดทำการเป็นทนายความมีกำหนด
ไม่เกินกว่าสามปีหรือให้ลบชื่อทนายความคนใดออกจาก
ทะเบียนก็ได้ โดยอาศัยพิจารณาเห็นเหตุความผิดตั้งจะ
กล่าวต่อไปนี้ คือ

(๑) เมื่อทนายความคนใดมีผิดฐานฉ้อ ทุจริตสินลู่
ความ หรือประพฤติผิดข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความ
หรือ เอาเท็จมาหามาแก้ลวง ศาล เพื่อให้ศาลออกคำสั่ง
บังคับ ซึ่งทนายความนั้นรู้หรือเข้าใจว่าเป็นคำสั่งผิด หรือ

(๒) เมื่อทนายความคนใดปลุกความโดยยุยงส่งเสริม
ให้เขาฟ้องร้องกันในกรณีอันหามูลมิได้ หรือเข้าเป็นทนาย
ว่าต่างแก้ต่างโดยวิธีสัญญาแบ่งเอาส่วน จากทรัพย์สินที่เป็น
มูลพิพาทอันจะพึงได้แก่ลูกความ หรือ

(๓) เมื่อทนายความคนใดสมรู้เป็นใจโดยทางตรงหรือ
ทางอ้อม เพื่อปลุกพะยานเท็จหรือเสี้ยมสอนพะยานให้
เบิกความเท็จ หรือโดยปกปิดซ่อนนำอำพรางคำพะยาน
หลักฐานใด ๆ ซึ่งควรจะนำมาขึ้นต่อศาล หรือสัญญาจะให้
สินบนแก่เจ้าพนักงาน หรือสมรู้เป็นใจในการให้สินบนแก่
เจ้าพนักงาน หรือ

(๔) เมื่อทนายความคนใดมีผิดโดยสถานอื่นอันเป็น
ความประพฤตินอกมรรยาทแห่ง ทนาย ความผู้มีอาชีพ อยู่ใน
สัตย์สุจริต

คำสั่งของศาลอุทธรณ์นี้ ให้ฎีกาได้ทั้งในปัญหาข้อเท็จ
จริงและปัญหากฎหมาย ฎีกานี้ให้ยื่นภายในกำหนดหนึ่ง
เดือนในระหว่างฎีกานั้น คำสั่งของศาลอุทธรณ์มีผลบังคับได้

มาตรา ๑๓ เมื่อทนายความคนใดต้องคำพิพากษาให้
ล้มละลาย หรือต้องจำคุกโดยคำพิพากษาให้จำคุก เว้นแต่
ความผิดฐานลหุโทษหรือความผิดที่กระทำลงโดยประมาท ให้
ศาลชั้นต้นรายงานต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ เพื่อ
อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์จะได้ออกคำสั่งห้ามมิให้ผู้นั้น
ทำการเป็นทนายความชั่วคราว มีกำหนดเวลาแล้วแต่จะเห็น
สมควรและเมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ให้ศาลชั้นต้นรายงานอีก
ครั้งหนึ่ง เพื่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์จะได้ออนคำสั่ง
เดิมหรือออกคำสั่งให้ภาคทัณฑ์ทนายความผู้นั้น หรือห้าม
มิให้ทำการเป็นทนายความมีกำหนดไม่เกินสามปี หรือให้
ลบชื่อออกจากทะเบียนก็ได้ แล้วแต่กรณี

คำสั่งของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ดังกล่าวมาในวรรค
ก่อน ห้ามมิให้อุทธรณ์ฎีกา

มาตรา ๑๔ คำสั่งภาคทัณฑ์ทนายความ ให้เขียนคำสั่ง
นั้นไว้บนใบอนุญาต ถ้าเป็นคำสั่งห้ามมิให้ทำการเป็นทนาย
ความหรือให้ลบชื่อออกจากทะเบียน เมื่อได้หมายเหตุใน
ทะเบียนทนายความแล้ว ให้แจ้งไปยังศาลทั้งปวงตลอด
ราชอาณาจักร

มาตรา ๑๕ ทนายความคนใดถูกลบชื่อออกจากทะเบียนเมื่อพ้นกำหนดสี่ปีนับแต่วันถูกลบชื่อ ถ้าผู้นั้นยื่นคำร้องขอกลับเข้าเป็นทนายความ และพฤติการณ์ปรากฏว่าผู้นั้นควรได้รับสิทธิเข้าเป็นทนายความอีก ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์มีอำนาจออกใบอนุญาตให้ผู้นั้นเป็นทนายความได้

บทบัญญัติในวรรคก่อน ให้ใช้บังคับตลอดถึงทนายความตามที่ถูกลบชื่อก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๑๖ บทบัญญัติในมาตรา ๔ ที่บังคับให้ทนายความชั้นที่ ๒ เป็นสมาชิกสมทบแห่งเนติบัณฑิตยสถานนั้น มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ที่เป็นทนายความอยู่ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ต่อเมื่อมาขออนุญาตต่ออายุ จึงให้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๗ ให้เนติบัณฑิตยสภาเป็นเจ้าหน้าที่รักษาทะเบียนสำหรับจดชื่อทนายความตามวิธีและแบบ ๓ ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ และเป็นเจ้าพนักงานทะเบียนทนายความทุกชั้น

มาตรา ๑๘ ข้อความในพระราชบัญญัตินี้ ไม่ลบล้างหรือจำกัดอำนาจของศาลยุติธรรมที่มีอยู่ตาม กฎหมายวิธีพิจารณาว่าด้วยละเมิดอำนาจศาล

มาตรา ๑๕ ให้เนติบัณฑิตยสภาวางแบบและข้อบังคับ
ทั้งหลายเพื่อปฏิบัติหน้าที่อันมอบหมายไว้โดยพระราชบัญญัติ
นี้ และเพื่อจะชี้แจงให้กระจ่างว่าอย่างไรเป็นความประพฤติ
นอกมรรยาทแห่งทนายความ แบบข้อบังคับ ทั้งปวงนั้น
เมื่อได้รับอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแล้ว
จึงใช้ได้

มาตรา ๒๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมี
หน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มี
อำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้วให้ใช้บังคับได้

ประกาศมาณวันที่ ๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗
เป็นปีที่ ๑๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

แบบ ๑ ต่อย้ายพระราชบัญญัติ

เรื่องรายขึ้นต่อเจ้าพนักงาน ขอได้นำเสนอต่ออธิบดี

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์กรุงเทพ ฯ

ข้าพเจ้า.....ตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบล.....

ขอรับอนุญาตให้จัดซื้อลงในทะเบียนเป็นทนายความชั้นที่

.....ข้าพเจ้าขอปฏิญาณว่า ข้อความที่

กล่าวไว้ในเรื่องราวนี้มิได้อำพราง เป็นความสัตย์จริงของ

ข้าพเจ้าทุกประการ

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....

สำนักงาน.....จังหวัด.....

สัญชาติ.....บิดา.....มารดา.....

.....คุณสมบัติ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ยื่นเรื่องราว

วันที่.....พุทธศักราช ๒๔๗.....

พะยาน.....

คำชี้แจง

ในช่อง “คุณสมบัติ” ให้กรอกข้อความตอบคำถามต่อไปนี้ทุกข้อ คือ

๑. สำนักที่เรียนหนังสือ มีภูมิรู้ประโยชน์ ชื่นใจ (ถ้ามีประกาศนียบัตรให้คัดสำเนาและนำต้นฉบับมาให้เจ้าหน้าที่ตรวจด้วย)

๒. สำนักที่เรียนกฎหมาย

(ก) ถ้าเป็นเนติบัณฑิต หรือได้รับปริญญาทางนิติศาสตร์ให้นำประกาศนียบัตรหรือหลักฐาน และคัดสำเนามาแสดง ถ้ายังมิได้รับประกาศนียบัตรให้นำใบเสร็จเสียเงินค่าเข้าเป็นสามัญสมาชิกและคัดสำเนามาแสดง

(ข) ผู้ที่เป็นนักเรียนกฎหมายสอบไล่ได้ให้นำหลักฐานมาแสดง

๓. เคยรับราชการฝ่ายทหารหรือพลเรือนในกระทรวงและกรมใดมาบ้างหรือไม่ และต้องละจากหน้าที่ราชการเมื่อใดเพราะเหตุใด

๔. เคยเป็นทนายความมาแต่เมื่อใด และถูกศาลห้ามมิให้ความหรือถูกลบชื่อมาบ้างหรือไม่

๕. เคยต้องรับพระราชอาชญาหรือคดีล้มละลายมาบ้างหรือไม่ (ถ้าเคยรับราชพระราชอาชญา ก็ให้บอกลักษณะความผิด และกำหนดโทษมาให้ชัดเจน ถ้าเคยต้องคดีล้มละลายศาลได้สั่งให้พ้นจากคดีเมื่อใด)

เล่ม ๕๑ หน้า ๖๗๗ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๔๗๗

แบบ ๒ ต่อกฎหมายพระราชบัญญัติ (ตัวอย่างใบอนุญาตว่าความ)

หนังสือสำคัญทนายความ

ชั้นที่

ข้าพเจ้า.....

อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ขอประกาศให้ทราบทั่วกัน
ว่า ข้าพเจ้าได้ลงชื่อ.....ในทะเบียนเป็น
ทนายความชั้นที่.....ว่าความได้.....

ลงชื่อ

อธิบดีผู้พิพากษา

ตรา

วันที่

พุทธศักราช ๒๔๗๗.....

คำตัดเตือน หนังสือสำคัญนี้ต้องขออนุญาตต่ออายุ
ทุกปี ตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติทนายความ
พุทธศักราช ๒๔๗๗

รายการต่อไปอนุญาตว่าความ

| นาม ทนายความ | ปีที่ได้ รับอนุญาต ต่ออายุ | วันที่ ต่ออายุ | นาม เจ้าหน้าที่ | หมายเหตุ |
|-----------------|----------------------------------|-------------------|--------------------|----------|
| | | | | |

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๗๗ ราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๕๑ หน้า ๖๘๐

แบบใบขออนุญาตพิเศษเพื่อว่าความต่างถิ่น

ศาล.....

วันที่.....พุทธศักราช ๒๕๗๗ ..

ข้าพเจ้า.....

ทนายความชั้น ๒ หมายเลขที่.....

ผู้ได้รับอนุญาตให้ว่าความเฉพาะ

ขออนุญาตเพื่อว่าความต่างถิ่นศาล

ในคดี.....หมายเลขดำที่

หมายเลขแดงที่.....

ระหว่าง { โจทก์
 { จำเลย
 ↓
 ลงชื่อ

ทนายความผู้ขออนุญาต

คำสั่ง

ลงชื่อ.....

อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์หรือผู้พิพากษาศาล